

Da
pornoen
blev fri

Vild i som- mervarmen

”København. I disse varme julidage er en promenade på Strøget fra Rådhuspladsen til Kongens Nytorv en krævende balancegang mellem et varieret udvalg af pornobutikker, massageklinikker (men only), ’forbudt film’ i sidegaderne, gogopiger og top-løs betjening som den røde tråd. Ikke for ingenting lokker annoncerne i *Ekstra Bladet* med sexyland i København i sommer.”

I sommeren 1969 besøgte den norske journalist Truls Synnestvedt København og berettede i en række artikler til *Bergens Arbeiderblad* om alt det storslåede, han oplevede. Her kunne man få billig øl og masser af hash. Og porno. Ikke mindst porno. Den var lige blevet legaliseret, og nu var den synlig overalt, påstod han. I butiksstrøgenes forretninger og forlystelseskvarterernes hidtil hemmelige klubber, i de store biografer, på gaderne. Og pigerne spiste p-piller og gik ind for fri sex. Og der var prostituerede overalt. Det var ”glædens København,” skrev Synnestvedt begejstret.

Den norske journalist var også vild med *Ekstra Bladet*, som efter hans opfattelse virkelig levede op til sit slagord ”Tør – hvor andre tier” og derfor helt berettiget var landets største dagblad. Det turde fx vise de ”allerfriskeste og dejligste billeder” fra en ny bog om gruppesex, som skulle være det helt store i

Danmark. Så stort, at bogen slet ikke vakte sensation, for danskerne havde nedbrudt alle seksuelle tabuer.

Journalisten befandt sig vidunderligt i København.

Havde Truls Synnestvedt været en anelse mere opmærksom, kunne han nok have bemærket, at der midt i den gode sommer også var modstandere af det glade pornoliv. Mange prostituerede var vrede over de nye sexklubbers negative indflydelse på deres forretninger, endda så udtalt, at de i mindst et tilfælde raserede en sådan. Og i en sær alliance med prostituerede marcherede medlemmer af foreningen Unge Kristne op og ned ad Strøget i protest mod "Ekstra Bladets porno-svineri, der sammen med Inge og Sten Hegeler har gjort Danmark til verdens veneriske sex-skraldespand."

Andre besøgende fra udlandet havde netop blik for den vinkel. Det ærværdige tyske magasin *Der Spiegel* sendte en korrespondent til den vestjyske Bramming Hovedgård, hvor krohvært Paul Lund stod i spidsen for et større protestinitiativ. Det omfattede blandt andet et forsøg på at forære kong Frederik 9. (1899-1972) pornoblade, så han kunne se, hvilket svineri han havde tilladt. Desværre ville majestæten ikke tage de protesterende i audiens. Den danske regering bestod af en flok alfonser, mente den meget opbragte Paul Lund.

Synnestvedt omtalte København som "glædens by", mens pornoens modstandere kaldte Danmark for "syndens land". Der var et værre rabalder i denne ekstraordinært solrige, varme sommer.

Legaliseringen og dens virkninger

Rabalderet brød for alvor ud den 30. maj 1969, da et overvældende folketingsflertal vedtog salg og køb af pornografisk billedmateriale i Danmark med virk-

ning fra den 1. juli samme år. Da pornografi i tekstform allerede var blevet tilladt i juni 1967, var 196 års lovbestemt censur på området nu helt ophævet og enhver form for fremstilling af seksuelle forhold for første gang i massemediernes tid frit tilgængelig for alle, der var fyldt 18. Danmark var det første land i verden med et frit pornomarked.

Folketingsbeslutningen betød, at enorme mængder af pornografiske produkter næsten fra den første frigørelsesdag fik en meget synlig plads i det samlede danske kulturudbud. Pornoblade blev nu solgt i kiosker, bladautomater og nye pornobutikker, og pornofilm blev vist i biografer over hele landet. Porno eller i hvert fald noget, myndighederne inden frigivelsen ville have anset for at være porno, fik ofte også plads i tegneserier, ugeblade, lystspil, børnebøger og seksualoplysende udgivelser. Hertil

700 medlemmer af foreningen Unge Kristne protesterer mod den frie porno på Strøget i København i juli 1969. Foreningen demonstrerede næsten dagligt i sommeren og efteråret, men forgæves. Lovændringen blev aldrig taget op til fornyet overvejelse, og pornoen gennemsyrede snart store dele af kulturlivet. Religiøst begrundet modstand mod porno har spillet og spiller stadig en stor rolle internationalt, men i Danmark mistede den pusten efter Anden Verdenskrig.
|| Erik Gleie/ritzau

kom særlige sexmesser og en stor industri af sexlegetøj, og da videofilmene slog igennem omkring 1980, blev pornofilm en af de store genrer. Oven i det hele blev der i disse glade pornoår eksperimenteret stærkt med nøgenhed og seksualitet på teatrene og i kønspolitiske sammenhænge. Så der var knald på så at sige.

I 1990'erne stødte internettet til og gjorde porno let tilgængelig hvor som helst og når som helst.

Taler man om situationen i dagens Danmark, har porno også haft en afsmittende virkning på reklamebranchen, og i hvert fald i tale er emnet ikke længere tabubelagt i de store medier. Porno er blevet det ubestridt største kulturområde, både målt på antal forbrugere af produkterne og på den gennemtrængende virkning, den har haft på andre kulturprodukter. Kun med hensyn til børneporno er der efter 1969 kommet begrænsninger på, hvilken porno borgerne må producere og benytte.

Liberaliseringens modstandere spåede i 1969, at det ville gå sådan. "Forurening er mange ting. Vi frygter, at den med det dige, som i dag er fjernet, yderligere vil brede sig," skrev *Kristeligt Dagblad* på lederplads hin frygtelige 1. juli, da floden brød igennem. Avisen ytrede desuden den formodning, at Danmark nu ville blive "et pornografiens Mekka". Sådan gik det også i begyndelsen, for indtil porno få år senere også blev legaliseret i Sverige og Tyskland, kom der en del turister for at nyde godt af friheden.

Det var ikke, hvad lovens fædre og mødre i Folketinget havde forestillet sig. De troede tværtimod, at legaliseringen ville medføre et fald i interessen for porno. Sådan argumenterede netop lovens fader, den konservative justitsminister Knud Thestrup (1900-1980). Forbud fremmede nysgerrigheden, hvorimod et frit marked ville gøre porno uinteressant for det store flertal, hævdede han.